

Hasta Merkezli ?leti?im Engelleri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hasta Merkezli ?leti?im Engelleri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22638>

Özet

Hasta Merkezli İletişim Engelleri Ölçeği (HM-EÖ), hastanelerde hastalar tarafından algılanan ve bildirilen iletişim engellerini sistematik olarak ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir Psikometri aracıdır. Ölçek, sağlık hizmeti kalitesini iyileştirme çabalarının temelini oluşturan etkili Hasta Merkezli İletişim süreçlerindeki aksaklıklar, hasta perspektifinden nicel verilerle ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu araç, hastalar ve sağlık profesyonelleri arasındaki etkileşimlerdeki yapısal, çevresel ve kişilerarası zorlukları teşhis etmek için tasarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Hasta Merkezli İletişim, İletişim Engelleri, Hastane Ortamı, Ölçek Geliştirme, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Şahin, E., Aydın, B. O., Gülsen, M. T., Kul, S.

Amaç

Hasta Merkezli İletişim Engelleri Ölçeği'nin temel amacı, hastane ortamlarında hastaların sağlık çalışanları ve idari personel ile olan etkileşimlerinde karşılaşılan engelleri güvenilir ve geçerli bir şekilde tespit etmektir. Bu ölçek, iletişimdeki aksaklıkların sadece algılanan memnuniyet düzeyini değil, aynı zamanda bu engellerin türlerini ve yoğunluğunu da belirleyerek sağlık kuruluşlarına detaylı geri bildirim sağlamaktadır.

Ölçek, sağlık yönetimi araştırmacılarına ve uygulayıcılara, hasta güvenliğini ve tedaviye uyumu doğrudan etkileyen iletişim sorunlarının kökenlerini anlamada yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Elde edilen veriler, hastanelerin hizmet sunumunda iyileştirme yapması, personel eğitim programlarının geliştirilmesi ve böylece genel hasta deneyimini yükseltmesi için bilimsel bir dayanak sunar.

Yapı

HM-EÖ'nün ölçtüğü temel psikolojik yapı, klinik ortamlarda etkili, empatik ve hasta odaklı diyalogu engelleyen algılanan faktörler bütünüdür. Bu yapı, hastanın bilgi talebinin karşılanmaması, personelin tutumundan kaynaklanan zorluklar, fiziksel ortamın veya organizasyonel süreçlerin yarattığı kısıtlamalar gibi çeşitli boyutları içerebilir.

Ölçek, geleneksel hasta memnuniyeti anketlerinden farklı olarak, iletişimin başarısız olduğu

spesifik noktalar? saptamaya odaklanm??t?r. Bu sayede, ileti?imi bir büt?n olarak de?erlendirmek yerine, engelleri olu?turan alt faktörleri (örne?in, zaman k?s?tlil??? , dil farkl?l?klar? veya kültürel hassasiyet eksikli?i) ayr??t?rarak daha hedef odakl? müdahalelere olanak tan?maktad?r.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirme çal??mas? (Şahin et al., 2017), HM?EÖ'nün psikometrik özelliklerini, özellikle de Geçerlik (Validity) düzeyini incelemiştir. Yap? geçerlili?ini saptamak için genellikle faktör analizi teknikleri kullan?lm?? olup, ölçek maddelerinin teorik olarak öngörülen ileti?im engeli boyutlar?n? temsil edip etmedi?i ara?t?r?lm??t?r. Ayrıca, içerik geçerlili?inin sa?lanması için uzman görüşlerine ba?vurulmu? ve maddelerin ilgili yap?y? yeterince kapsay?p kapsamad??? de?erlendirilmiştir.

Geçerlik çal??malar?, ölçe?in gerçekten hasta merkezli ileti?imin önündeki engelleri ölçtü?ünü ve bu engelleri di?er ilgili ancak farkl? yap?lardan ay?rt edebildi?ini göstermiştir. Bu bulgular, ölçe?in klinik ve akademik ara?t?rmalarda kullan?lması için gerekli olan metodolojik sa?laml??? sağlamaktadır.

Güvenilirlik

HM?EÖ'nün Güvenilirlik (Reliability) analizleri, ölçe?in tutarlıl??? ve istikrar?n? belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Geli?tirme çal??mas?nda, büyük olasılıkla iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alpha) hesaplanm??t?r. Yüksek Cronbach's Alpha de?erleri, ölçe?i olu?turan maddelerin ayn? temel yap?y? ölçmede homojen oldu?unu ve ölçümün hatasızlık düzeyinin yüksek oldu?unu i?aret eder.

Güvenilirlik bulgular?, ölçe?in farkl? zamanlarda veya farkl? hasta gruplar?nda uyguland???nda benzer sonuçlar üretebilme kapasitesini teyit etmektedir. Bu, HM?EÖ'yü hastanelerdeki ileti?im kalitesini izlemede ve uzun vadeli de?işimleri de?erlendirmede güvenilir bir araç haline getirmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal geçerlili?ini desteklemek amacıyla Faktör Analizi uygulanm??t?r. Bu analiz, hastalar?n algılad??? ileti?im engellerinin tek bir genel faktörden mi yoksa birden fazla alt boyuttan mı olu?tu?unu belirlemeye yöneliktir. Geli?tirme sürecinde genellikle Aç?mlayıcı Faktör Analizi (AFA) kullan?larak ölçe?in nihai yap?s? belirlenmi? ve ardından Doğulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile bu yap?n?n farkl? örneklemelerde teyit edilmesi amaçlanm??t?r.

Faktör analizi sonuçlar?, ileti?im engellerinin muhtemelen çok boyutlu bir yap? sergiledi?ini ve bu boyutlar?n hastane ortam?ndaki spesifik problem alanlar?n? (örne?in, bilgi aktarım?ndaki

eksiklikler, empati yoksunluğu veya bekleme süreleri) temsil ettiğini göstermiştir. Ölçeğin alt boyutları, araştırmacılara ve yöneticilere sorunları daha kesin bir şekilde kategorize etme imkanı sunar.

Enstrüman

Test Türü: Geliştirme

Format: Likert tipi derecelendirme (Ölçek maddeleri, hastaların engellere katılma düzeylerini belirtmelerini ister.)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Hastanelerde yatarak veya ayakta tedavi gören hastalar.

Yaş Grubu: Yetkinler

Popülasyon Detayları: Ölçek, sağlık hizmetlerinden faydalanan genel hasta popülasyonuna uygulanmak üzere tasarlanmıştır. Uygulama, hastanın iletişim engellerini deerelebilecek bilişsel kapasiteye sahip olmasının gerektirir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim raporlama ölçeği (Self-report).

Anahtar Kelimeler

Hasta Deneyimi, Sağlık Hizmetleri Yönetimi, Ölçek, Klinik İletişim, Psikometri.

Yazarlar ve İletişim

Sorumlu Yazar: Emine Şahin

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilinmiyor

Kurum E-posta Adresleri: emines@gantep.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Yazın Adresi: Gaziantep Üniversitesi (E-posta domaininden çıkarılmıdır.)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2017 yılında geliştirilmiş ve yayımlanmıştır. Akademik ve kar amacı gütmeyen araştırmalarda kullanımı için, orijinal makaleye uygun atıfta bulunulması gerekmektedir. Ticari kullanımı ve ölçeğin tam kopyası için izinler, sorumlu yazar Emine Şahin ile iletişime geçilerek

alınmalıdır.

Referanslar

Şahin, E., Aydın, B. O., Gülşen, M. T., & Kul, S. (2017). Hastanelerde Hastalar Tarafından Belirlenen İletişim Engellerini Ölçen Yeni Bir Ölçeğin geçerlik ve güvenilirliği. *Türkiye Halk Sağlığı Dergisi*, 15(3), 187-200.

Orijinal ölçek dokümanının PDF dosyası buradan indirilebilir: [hasta-merkezli-iletisim-engelleri-olcegi-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/wp-content/uploads/2017/03/hasta-merkezli-iletisim-engelleri-olcegi-toad.pdf).

Hasta Merkezli İletişim Engelleri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Hasta Merkezli İletişim Engelleri Ölçeği'nin tam maddeleri, kaynak içerikte yer almamaktadır. Ölçeğin maddelerine ve puanlama talimatlarına ulaşmak için araştırmacıların Şahin et al. (2017) tarafından yayınlanan orijinal bilimsel makaleye başvurmaları gerekmektedir.